

kinder PURMEREND opvang

Pedagogisch beleid 0-4 jaar

pedagogisch
beleid

Inhoud

Inleiding	3
Hoofdstuk 1	
Visie op kinderen en opvoeden	4
Hoofdstuk 2	
Emotionele en fysieke veiligheid	5
Hoofdstuk 3	
Het stimuleren van de ontwikkeling	9
Hoofdstuk 4	
De binnen- en buitenruimte	12
Hoofdstuk 5	
Activiteiten en spelmaterial	14
Hoofdstuk 6	
Observeren	16
Hoofdstuk 7	
Samenwerken met ouders	17
Hoofdstuk 8	
Kwaliteit op orde	18

Inleiding

Ons pedagogisch beleid geeft de visie van Kinderopvang Purmerend weer op het opvoeden van kinderen in een andere situatie dan de thuissituatie. Het geeft inzicht in wat ouders van ons mogen verwachten en waar wij voor staan. Voor de pedagogisch medewerkers vormt dit beleid het uitgangspunt voor het dagelijks handelen. Het pedagogisch beleid is tot stand gekomen in een projectgroep, in samenwerking met de oudercommissies.

Onze kinderdagverblijven en peuterspeelzalen bieden kinderen een omgeving waar ze zich veilig, geborgen en vertrouwd voelen en samen met andere kinderen spelen en leren. Kinderen dagen elkaar uit en leren om rekening met elkaar te houden. Ze leren alle vaardigheden die ze nodig hebben voor latere sociale relaties en voor een goede start op de basisschool en in de maatschappij.

Naast hetgeen beschreven wordt in het Pedagogisch Kader 0-4 jaar, de Wet kinderopvang en het Convenant Kinderopvang, zijn de volgende pedagogische principes leidend voor Kinderopvang Purmerend:

- Samenwerken met ouders;
- Spelenderwijs actief leren in relatie tot de omgeving;
- Actieve rol pedagogisch medewerkers;
- Respect voor diversiteit binnen normen en waarden;
- De doorgaande lijn borgen naar het basisonderwijs;
- Triple P: De kracht van positief opvoeden

Al onze medewerkers zijn zich bewust van onze kernwaarden zorgzaam, enthousiast, klantgericht, kwaliteitsbewust en ondernemend en handelen daarnaar volgens onze gedragscode¹. Dat betekent dat de pedagogisch medewerkers:

- Samenwerken met collega's en elkaars kwaliteiten benutten;
- Open staan voor feedback en elkaar aanspreken op gedrag;
- Durven en kunnen veranderen;
- Flexibiliteit en creativiteit laten zien, mogelijkheden zien en benutten;
- Zich bewust zijn van hun rol en van hun voorbeeldfunctie voor kinderen;
- Zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie.

We evalueren het pedagogisch beleid elke drie jaar, tenzij er aanleiding is om deze termijn te vervroegen. Jaarlijks wordt gekeken naar kleine wijzigingen. Elke locatie heeft een vertaling van dit pedagogisch beleid gemaakt naar de dagelijkse praktijk. Deze vertaling is te vinden in het pedagogisch werkplan van elke locatie.

In deze versie zijn een aantal belangrijke wijzigingen aangaande de nieuwe groepsindeling (KDV) per 1/1/19 opgenomen, waaronder en het wennen bij een overgang naar een volgende groep en een aantal tekstuele wijzigingen.

Veel leesplezier!

---

¹ Gedragscode Kinderopvang Purmerend (2013)

Hoofstuk 1

Visie op kinderen en opvoeden

Een kind is een klein mens dat eigenlijk alles al in zich heeft! Kinderen zijn bijzonder, er zijn geen twee kinderen gelijk. Daarom kiezen wij niet voor één specifieke pedagoog of richting voor onze visie op kinderen, maar combineren wij visies van verschillende pedagogen, filosofen, onderwijskundigen en psychologen met onze eigen inzichten.

Wij zien kinderen als kleine mensen die eigenlijk alles al in zich hebben. Ze hebben een eigen aard en karakter. Door hun aangeboren nieuwsgierigheid hebben ze de natuurlijke drang om dingen te ontdekken en te onderzoeken. Door te ontdekken leren ze vooral de eerste vier jaren ontzettend veel en in een snel tempo. Er is in het hele leven van een mens geen periode waarin ze zo snel groeien en leren als in de eerste vier jaren.

De basis is er dus, maar er zijn volwassenen en andere kinderen nodig om het kind te prikkelen. Kinderen leren namelijk door te zien, te voelen en te horen: ze imiteren het gedrag wat ze zien. Ook een interessante omgeving en uitdagend materiaal helpt een kind zich te ontwikkelen. Door kinderen op de juiste wijze te begeleiden, bereiden wij ze, samen met de ouders², goed voor op het basisonderwijs en de maatschappij.

Een kind mag bij ons zijn wie hij is. Wij hebben respect voor zijn opvoeding thuis en voor zijn eigen cultuur, en ook voor het tempo waarin hij zich ontwikkelt en de wijze waarop hij de wereld om zich heen verkent. Elk kind heeft talenten en mogelijkheden en wij helpen graag met de persoonlijke zoektocht van ieder kind naar zijn vaardigheden en interesses.

De uitgangspunten van het opvoeden bij een kinderdagverblijf en peuterspeelzaal

"It takes a village to raise a child" is een Afrikaans gezegde dat aangeeft dat je een kind als ouders niet alleen opvoedt, maar met je hele omgeving. Het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal zijn ook onderdeel van die omgeving. Wij zijn ons er van bewust dat er een grote verantwoordelijkheid bij ons ligt; een kind is immers het meest dierbare van ouders.

Wij zorgen er in de eerste plaats voor dat de omgang met en de opvoeding van kinderen in onze kinderdagverblijven en peuterspeelzalen warm, positief, persoonlijk en vriendelijk van aard is. Een positieve benadering en het geven van complimenten zijn onderdeel van de dagelijkse communicatie omdat wij van mening zijn dat kinderen van positieve aandacht groeien. Een kind heeft echter ook behoefte aan structuur omdat hij nog niet zelf gedrag kan stoppen wat gevaar kan opleveren. Grenzen geven een kind duidelijkheid en zorgen ervoor dat zijn wereld overzichtelijk is. Voorspelbaarheid geeft een jong kind een gevoel van veiligheid en vertrouwen in zichzelf en zijn omgeving.

Wij zijn geïnspireerd door de opvoedingsdoelen van Marianne Riksen-Walraven.³ Zij onderschrijft het belang van vroege sociale ervaringen op de ontwikkeling van kinderen en onderzoekt specifiek de invloed van omgang met kinderen binnen de kinderopvang. Riksen-Walraven noemt vier basisprincipes als het gaat om pedagogische kwaliteit:

1. Emotionele en fysieke veiligheid;
2. Het ontwikkelen van persoonlijke competenties (vaardigheden);
3. Het ontwikkelen van sociale competenties;
4. Het eigen maken van normen en waarden.

In hoofdstuk 2 staat de veiligheid van kinderen centraal. De andere drie principes worden in hoofdstuk 3 is vertaald naar onze visie.

---

² NB: Waar wij spreken van 'ouders' bedoelen wij ook verzorgers en alleenstaande ouders. ³

Riksen-Walraven, M. (2004). Pedagogische kwaliteit in de kinderopvang: doelstellingen en kwaliteitscriteria.

Hoofdstuk 2

Emotionele en fysieke veiligheid

Bij de meeste ouders spelen vragen over de kwaliteit van de kinderopvang. Voorop staan vragen als: Voelt het vertrouwd en is dit een veilige omgeving? Zijn de pedagogisch medewerkers lief voor mijn kind? Voel ik me zelf ook op mijn gemak en welkom? Eigenlijk kunnen deze vragen het best worden beantwoord na een bezoek van ouders aan één van onze locaties, zodat ze dit alles zelf kunnen ervaren. Uiteraard hebben wij het bewaken van de emotionele en fysieke veiligheid van kinderen ook vastgelegd in onze werkwijze.

Fysieke veiligheid

Naar aanleiding van de zedenzaak in Amsterdam heeft de commissie Gunning in haar rapport de term vierogenprincipe geïntroduceerd. Per 1 juli 2013 organiseren wij de dagopvang in de kinderdagverblijven en per 1 juli 2015 voor de peuterspeelzalen zodanig dat de beroepskracht (in opleiding) de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Hiervoor hebben wij in overleg met de ondernemingsraad en de oudercommissies onder andere de volgende maatregelen genomen:

- Al onze kinderdagverblijfgroepen en peuterspeelzalen hebben glas in of naast de deuren. Dit glas plakken we niet af met mededelingen, werkjes of andere zicht belemmerende zaken.
- Op alle slaapkamers van de kinderdagverblijven maken we gebruik van een babyfoon met camera. Dit is een controle of het goed gaat met de kinderen, maar ook een controle op de pedagogisch medewerker.
- Elke kinderdagverblijf groep heeft een vaste “buddygroep”. Dit is de vaste groep die voor de andere groep de extra controle is.
- Tijdens de breng en haalmomenten worden de kinderen samengevoegd met de vaste “buddygroep”. Tijdens deze “drukke verkeersuren” is er een voortdurende inloop door ouders. Het brengen en halen van de kinderen is onvoorspelbaar, aangezien je nooit weet wanneer een ouder zijn kind komt halen of brengen. Dit verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.
- De kinderdagverblijven werken met een opendeurenbeleid wat inhoudt dat we op bepaalde momenten van de dag activiteiten voor kinderen van dezelfde leeftijd uit meerdere groepen organiseren. Activiteiten kunnen daardoor plaatsvinden in een andere ruimte. Zo zijn activiteiten afgestemd op de ontwikkeling van het kind maar is er ook extra sociale controle.
- Op alle kinderdagverblijven en peuterspeelzalen zijn altijd minimaal twee medewerkers aanwezig.

Emotionele veiligheid

Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie om te leren en zich te ontwikkelen. Een warme, vertrouwde relatie tussen pedagogisch medewerker en kind wil zeggen dat het kind weet dat er goed voor hem gezorgd wordt en dat hij wordt gerespecteerd door zowel de medewerkers als de andere kinderen in de groep. Er zijn hierbij twee zaken van belang:

- Met vaste pedagogisch medewerkers kan een kind een vertrouwensband ontwikkelen en opbouwen. Daarom kiezen wij voor vaste stamgroepen, dus een vaste groep kinderen met maximaal drie of vier (e.e.a. afhankelijk van het maximale aantal kinderen van de stamgroep) vaste pedagogisch medewerkers, waarvan er altijd één aanwezig is.
- Er moet een goede communicatie zijn tussen een kind en zijn pedagogisch medewerkers. Bij ons moet een pedagogisch medewerker beschikken over vijf basisvaardigheden:
  1. Gevoelig zijn voor wat een kind bezig houdt;
  2. Respect hebben voor de autonomie van een kind;
  3. Luisteren, praten, uitleggen;
  4. Het begeleiden van interacties;
  5. Het bieden van structuur en rituelen Hoe zien wij deze vijf vaardigheden?

Ad 1. Gevoelig zijn voor wat een kind bezig houdt

We noemen dit sensitieve responsiviteit. De medewerkers zorgen ervoor dat ze altijd in de buurt van het kind zijn. Ze zien het kind en nemen signalen waar en reageren daarop. Ze waarderen het kind en houden rekening met hem en helpen als dat nodig is. Dit wordt ook wel emotionele steun genoemd. Onze pedagogisch medewerkers zijn warm en hartelijk en tonen belangstelling. Ze leven mee met prestaties van kinderen, hoe klein deze ook zijn. Praten gebeurt zoveel mogelijk op gelijke hoogte met het kind. De kinderen krijgen knuffels en mogen op schoot als ze dat willen. Als medewerkers kinderen corrigeren, dan zorgen ze ervoor dat dit de goede relatie niet schaadt. Dit gebeurt door alleen het gedrag af te keuren en niet het kind!

Pedagogisch medewerkers zijn niet gehaast. Ze geven kinderen de ruimte om hun eigen tempo te volgen. Door geduld en positieve aandacht voor ieder kind, voelt het kind zich erkent.

Ad 2. Respect hebben voor de autonomie van een kind

Dit zit in kleine dingen. Autonomie betekent zelfstandigheid ofwel eigenheid. Ieder kind heeft zijn eigen temperament en laat op eigen manier zijn behoefte aan autonomie zien. Dit begint al bij baby's. De pedagogisch medewerkers halen een baby niet zomaar uit zijn bedje maar maken altijd eerst oogcontact, wachten op de reactie van het kind en vertellen wat ze nu doen en wat ze willen gaan doen. Dreumessen willen veel zelf doen en zijn tegelijkertijd sterk emotioneel afhankelijk van de pedagogisch medewerkers. Door ze zelf te laten spelen maar wel beschikbaar te blijven voor oogcontact, ziet het kind dat het gezien wordt en voelt het zich zeker genoeg om zelf te spelen en te ontdekken. Peuters kunnen al enige tijd zelfstandig spelen. Als ze de pedagogisch medewerker nodig hebben, dan zoeken ze zelf vaak contact. Onze pedagogisch medewerkers bieden kinderen de gelegenheid om zelf problemen op te lossen. De medewerkers laten zien dat ze betrokken zijn, maar nemen niet alles uit handen. Zij waarderen het als een kind zelf iets inbrengt. Ze laten kinderen ook zelf keuzes maken, bijvoorbeeld uit twee activiteiten of spellen. Ze stimuleren kinderen om mee te helpen, bijvoorbeeld bij het tafeldekken of spullen buiten zetten, omdat kinderen zich dan groot en sterk voelen en zelfvertrouwen ontwikkelen.

Ad 3. Luisteren, praten, uitleggen

Kinderen begrijpen meer dan ze kunnen zeggen. Door taal leren ze de wereld beter te begrijpen. De pedagogisch medewerkers verwoorden wat er gebeurt: "Wat heb jij een mooie tekening gemaakt met rode en gele ballen". Daarnaast verwoorden zij ook wat zij gaan doen. Uitleggen wat er gaat gebeuren is voor alle kinderen belangrijk. De pedagogisch medewerker kijkt en luistert naar het kind zodat zij beter kan aansluiten bij de belangstelling van het kind.

Binnen onze kinderdagverblijven en peuterspeelzalen neemt het voorlezen en vertellen van verhalen een belangrijke plek in. Voorlezen is niet alleen plezierig, het is ook belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. Ook samen zingen, gesprekken voeren en het doen van rollenspelletjes prikkelt de fantasie en stimuleert onder meer de taal- en spraakontwikkeling en sociaal-emotionele vaardigheden.

Er wordt op het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal alleen Nederlands gesproken. Dit heeft tot doel de kinderen gereedschap te geven om met anderen in de Nederlandse samenleving te kunnen communiceren en ze wat betreft taalontwikkeling tevens een stevige basis te geven voor de basisschool.

Ad 4. Interacties begeleiden

Een grote meerwaarde van het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal is het spelen en leren omgaan met andere kinderen. De pedagogisch medewerkers stimuleren samenwerking en vriendschappen door kinderen te laten spelen in kleine groepjes. Ze leren kinderen elkaar te troosten en helpen conflicten voorkomen.

De pedagogisch medewerkers staan er niet alleen voor als het gaat om de opvang van de kinderen. We hebben pedagogisch coaches in dienst die hen ondersteunen. Twee voor de kinderdagverblijven/peuterspeelzalen en één voor de buitenschoolse opvang. De coaches bezoeken de verschillende locaties en worden door de senior, operationeel manager of manager opvang ingeschakeld bij pedagogische vraagstukken.

Ad 5. Het bieden van structuur en rituelen

Grenzen stellen Jonge kinderen hebben duidelijke grenzen nodig voor wat mag en niet mag. Kinderen weten dan dat ze zich binnen die grenzen vrij kunnen bewegen. De pedagogisch

medewerker maakt de omgeving voor het kind overzichtelijk en zoveel mogelijk voorspelbaar. De pedagogisch medewerker dient zelf dus ook voorspelbaar (consequent) te zijn in zijn of haar gedrag. De medewerkers maken het kind duidelijk wat van hem wordt verwacht. Kinderen kunnen hun eigen gedrag echter nog niet zo snel stoppen. Het is gemakkelijker om hun gedrag om te buigen door op iets anders te richten of alternatieven aan te bieden. Daarom geven pedagogisch medewerkers heel weinig nee-regels. "Nee" wordt bij voorkeur alleen gebruikt bij elkaar geen pijn doen, geen dingen kapot maken en bij onveilige situaties: niet doen, gevaarlijk! De medewerkers leggen aan het kind heel precies uit waarom ze iets goed of fout vinden. Bijvoorbeeld: "Sophie vindt het niet leuk als jij haar pop pakt als zij er mee speelt. Zullen we voor jou een andere pop pakken?" Wij vinden dat je jonge kinderen aanwijzingen moet geven over wat ze wél moeten doen. Alleen zeggen wat niet mag en boos worden is niet duidelijk voor een kind.

Positief opvoeden

Een deel van onze pedagogisch medewerkers is gecertificeerd Triple P-medewerker. Triple P staat voor Positief Pedagogisch Programma. Dit oorspronkelijke Australische programma voor opvoedingsondersteuning is bedoeld voor ouders en professionals die omgaan met kinderen van 0 tot 16 jaar. Opvoeden gaat vaak gepaard met heel wat stress en opvoeders worden niet zelden van allerlei kanten bestookt met verwarrende en verkeerde informatie. Triple P doorbreekt die verwarring en biedt duidelijke en eenvoudige strategieën om direct problemen op te lossen en deze in de toekomst te vermijden.

Triple P is gebaseerd op vijf basisprincipes van positief opvoeden:

- Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden;
- Kinderen laten leren door positieve ondersteuning
- Een aansprekende discipline hanteren;
- Realistische verwachtingen hebben;
- Goed voor jezelf zorgen als opvoeder.

Het gedrag in goede banen leiden Wanneer kinderen ongewenst gedrag laten zien, zullen de pedagogisch medewerkers aan de kinderen vertellen welk gedrag ze wel van de kinderen willen zien. Kinderen krijgen vervolgens de tijd om het gewenste gedrag te laten zien. Wanneer kinderen het gewenste gedrag laten zien, dan ontvangen de kinderen een compliment door middel van een aardig woord of in de vorm van een positief gebaar, een opgestoken duim. Vallen kinderen terug in het oude, ongewenste gedrag, dan volgt er een logische consequentie zoals even met het spel stoppen. Ook kan de pedagogisch medewerker het kind een *time out* geven. Dit houdt in dat het kind enkele minuten apart wordt gezet in de groepsruimte. De pedagogisch medewerker zal het kind na de *time out* weer op gang helpen in het spel of de activiteit. Zo leggen we de nadruk op gedrag dat we wél willen zien in plaats van nadruk te leggen op het ongewenste gedrag.

Rituelen en dagprogramma Jonge kinderen vinden het prettig als de wereld om hen heen voorspelbaar wordt gemaakt. Dit kan onder andere door herhaling en rituelen. De medewerkers zingen bijvoorbeeld liedjes voor het eten en er worden in alle groepen kringspelletjes gedaan. De pedagogisch medewerkers zorgen voor gezelligheid en gezamenlijkheid en voor een dagritme dat regelmaat en vastigheid geeft. Bij baby's volgen wij zoveel mogelijk, in overleg met de ouders, het ritme van thuis. Daardoor wordt de overgang voor de baby iets minder groot. Dreumessen zijn in staat om zich aan te passen aan het dagritme van de groep als de pedagogisch medewerkers soepel met het dagritme omgaan. Dit betekent in de praktijk dat zij bijvoorbeeld rustige plekjes maken als het kind even wil dromen tijdens het vrije spel of wil slapen omdat het moe is. Dit kan in de groep maar ook in de slaapkamer.

Ons dagritme is duidelijk en overzichtelijk voor kinderen, ouders en medewerkers. Het programma is ruim gepland, waardoor er niet gehaast hoeft te worden. De overgangen van de ene naar de andere activiteit verlopen rustig. De overgangsmomenten worden aangekondigd door middel van het zingen van liedjes om kinderen te laten weten dat dit gaat gebeuren en om de kinderen de tijd te geven om te schakelen naar een ander moment. Er is een balans tussen rustige en actieve activiteiten en er is ruimte voor een aanpassing in het dagritme, om zo rekening te kunnen houden met individuele kinderen en toevallige omstandigheden. Als er bijvoorbeeld een binnenactiviteit is voorbereid terwijl het prachtig weer is, dan wordt het programma aangepast en gaan de kinderen lekker buiten spelen. Zowel het kinderdagverblijf als de peuterspeelzaal starten met de kring. Deze kring biedt zoveel meer dan een stukje fruit of een cracker eten, limonade drinken of een liedje zingen. Het is een belangrijk om de dag op deze wijze gezamenlijk te beginnen en om zo evenwicht te houden tussen alleen en samen bezig

zijn en tussen 'er gewoon zijn' en 'meedoen'. Het is een uitstekende manier om actieve en rustige momenten af te wisselen. Van groot belang hierbij is dat de pedagogisch medewerkers zorgen voor een veilige sfeer, waarbij kinderen zich prettig voelen zodat zij geprikkeld en nieuwsgierig worden naar wat er gaat komen. Wij kiezen bewust voor een kring, al dan niet rond een kleine, lage tafel, zodat iedereen elkaar kan zien, op gelijke hoogte zit, de sfeer gezellig en informeel blijft waardoor het gevoel van saamhorigheid versterkt. Kinderen moeten betrokken, gestimuleerd en geënthousiasmeerd worden. Wij willen kinderen aanzetten om samen iets te doen, na te denken, te delen, vertellen en te luisteren.

Een voorbeeld van het zitten in de kring:

Wij beginnen de dag met het liedje: 'we maken een kringetje...'. Ieder kind pakt een stoeltje om gezamenlijk een kring te maken. De kinderen worden aangemoedigd om ze te laten oefenen met zelfstandig zijn en initiatief nemen. Door het geven van complimenten wordt het een positieve ervaring voor ze, waardoor het zelfvertrouwen groeit. Wij zingen 'goedemorgen allemaal' en nemen de aanwezigheidslijst door. Ieder kind wordt zo gezien en gehoord, wij noemen een kind bij naam en maken contact op zowel individueel als groepsniveau. Samen praten over wat we gedaan of meegemaakt hebben en ervaringen uitwisselen over wat leuk, mooi, goed of juist niet goed is.

Wij praten over seizoenen, weekdays en ervaringen/gevoel/emoties rondom bijvoorbeeld ziek zijn, de geboorte van een broertje of zusje, verlies of speciale dagen. Liedjes, versjes en verhalen worden ondersteund door gebaren, bewegingen en mimiek. Zo wordt naast de spraak/taalontwikkeling, het denkvermogen en de motoriek ook de woordenschat uitgebreid. Middels ons fruitlied maken kinderen kennis met verschillende soorten en kleuren fruit. Wij kiezen er daarom bewust voor om al het fruit gemengd op een schaal aan te bieden. Kinderen kunnen zo ook een ander soort fruit zien, ruiken, kiezen en proeven. Nadat wij elkaar smakelijk eten gewenst hebben mogen de kinderen om de beurt met de fruitschaal rond om uit te delen. Een aaneenschakeling van kleine activiteiten waarbij ook de zintuigen geprikkeld worden. Het drinkmoment verloopt op eenzelfde wijze, maar dan met andere liedjes, een cracker erbij en verschillende kleuren bekertjes. Hierdoor leren kinderen zelf keuzes maken (soort fruit, kleur beker) en initiatief nemen (uitdelen, vertellen).

Kinderen leren van de rust of van een bepaalde sfeer genieten, naar elkaar te luisteren, deel uitmaken van een groep, interesse tonen in elkaar, maar ook dat er interesse in jou getoond wordt. Kinderen leren regels, normen en waarden eigen maken doordat wij deze structureel aanbieden, benoemen en blijven herhalen. Voorbeelden zijn rustig zitten, stoelen zijn om op te zitten, tafels om aan te zitten, op je beurt wachten, naar elkaar kijken en luisteren, samen (uit)delen, maar bijvoorbeeld ook dat handen bij je eigen lijf horen in plaats van dat je aan elkaar zit te frunniken. Gewenste handelingen worden uitgelegd en gestimuleerd zoals: wij wachten tot iedereen heeft, wij wensen elkaar smakelijk eten, beker met twee handen vastpakken, eerst gaan zitten en dan pas drinken, eten met de lippen op elkaar, praten kan weer als je mond leeg is. Er wordt gespeeld of opgeruimd wanneer iedereen klaar is.

Elke dag spelen de kinderen een deel van de tijd buiten. Naast vrij spel gebruiken we de buitenruimte ook om iets te drinken, een tussendoortje te eten, het zitten in de kring en het doen van verschillende activiteiten.

Buiten spelen biedt kinderen andere uitdagingen in de ruimte en materialen. Kinderen voelen de wind, de regen, de zon. Zij ontdekken en ervaren de natuur. Zij vinden takjes, steentjes, schelpen, slakjes en rupsjes. De pedagogisch medewerkers vertellen aan de kinderen wat voor materialen en dieren het zijn. Met de gevonden materialen stimuleren de pedagogisch medewerkers de fantasie van de kinderen. Wat kun je met een tak doen? Zullen we de tak als wandelstok gebruiken of ermee in het zand schrijven? Door buiten spelen worden de kinderen gezonder. Ze vergroten hun motorische vaardigheden, ontwikkelen hun evenwicht en verbeteren hun lichamelijke conditie en bouwen weerstand op.

Hoofdstuk 3

Het stimuleren van de ontwikkeling

De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen in hun ontwikkeling door in te schatten wat een kind met een beetje hulp kan en wat (nog) helemaal buiten zijn bereik ligt. Wij volgen hierin de Russische psycholoog Vygotsky⁴. In zijn ontwikkelingstheorie staat centraal dat kinderen leren door samen met volwassenen of leeftijdsgenootjes activiteiten te ondernemen. Volwassenen kunnen de ontwikkeling van kinderen stimuleren door hen de juiste hulp te bieden. Vygotsky spreekt over de 'zone van de naaste ontwikkeling'.

De zone van naaste ontwikkeling is het verschil tussen wat een kind al zelfstandig kan en wat het kind kan met ondersteuning van een volwassene of leeftijdsgenootje. De gedachte achter deze theorie is dat kinderen het meest leren van taken en activiteiten die *nét* een beetje moeilijker zijn dan wat ze al zelf kunnen. Met behulp van een ander kan het kind de taak wel volbrengen. Door aan te sluiten bij wat het kind alleen kan en te helpen bij wat het nog net niet kan, doen kinderen kennis en vaardigheden op die het alleen nog niet had kunnen verwerven.

De manier van werken volgens de theorie van Vygotsky vraagt een actieve houding van pedagogisch medewerkers, zij geven vorm aan de zone van de naaste ontwikkeling. Zij bedenken uitdagende activiteiten, spelletjes en oefeningen tijdens de opvang, luisteren en kijken goed naar de kinderen, laten kinderen in groepjes of tweetallen samenwerken en gaan na wat een kind bereikt heeft met de activiteit.

Pedagogisch medewerkers hebben oog voor de eigenheid van een kind. Dit betekent dat zij respect hebben voor verschil in talenten, karakter, temperament, voorkeuren, ontwikkelingsniveau en culturele achtergrond. Ieder kind wordt op zijn manier uitgedaagd. Ons uitgangspunt is pedagogisch optimisme: met geduld, creativiteit en goede contacten met ouders en collega's komen pedagogisch medewerkers heel ver!

Wij stimuleren de kinderen op zeven gebieden:

1. Ik mag er zijn! (emotionele competenties)
2. We doen het samen! (sociale competenties)
3. Ik kan het zelf! (motorisch-zintuigelijke competenties)
4. Ik voel, denk en ontdek! (cognitieve competenties)
5. Ik kan het zelf zeggen! (taal en communicatieve competenties)
6. Ik ben lief en goed! (morele competenties)
7. Ik kan het laten zien (expressieve en beeldende competenties)

Ad 1. Ik mag er zijn!

Het gevoel er te mogen zijn en op anderen te vertrouwen ontstaat bij kinderen in relatie met andere mensen. Het kind wordt bewust van zichzelf. Hij leert dat hij voorkeuren mag hebben, durft dingen te ondernemen en leert vertrouwen op eigen kracht en vermogen. Zelfvertrouwen dus! Wij stimuleren een positieve levenshouding: plezier in eigen leven en in het omgaan met anderen.

Ad 2. We doen het samen!

Een kind leert rekening te houden met elkaars gevoelens en leert samen spelen. In ons kinderdagverblijf en peuterspeelzaal ervaart het kind dat het soms initiatief moet nemen en soms moet volgen. Kinderen kunnen goed kijken naar volwassenen en de andere kinderen en ze nadoen. Ze leren daardoor hulp te vragen en te ontvangen en hoe je met de natuur en dieren om moet gaan. Ook vinden ze het fijn om mee te helpen met opruimen, tafeldekken, jongere kinderen helpen en troosten. Wat kinderen van elkaar leren is afhankelijk van de begeleiding die ze hierin krijgen van hun omgeving.

De pedagogisch medewerker heeft hierin een belangrijke taak, niet alleen als verzorger, maar ook als 'bruggebouwer': ingrijpen bij conflicten, verschillen erkennen in temperament, kinderen aan elkaar koppelen, herkennen van en reageren op pijn of verdriet van een ander kind. Welke rol de medewerker aanneemt hangt af van de situatie en kan sturend, ondersteunend, corrigerend en stimulerend zijn. We gaan hierbij altijd uit van een natuurlijke gezagsrelatie tussen de pedagogisch medewerker en de groep.

⁴ Vygotsky, L.S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes.

Ad 3. Ik kan het zelf!

Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf te doen. Wij stimuleren kinderen op motorisch gebied door veel te bewegen in spel (dansen, kruipen, rennen, klimmen, schommelen, glijden) en het aanbieden van activiteiten waarbij de fijne motoriek wordt aangesproken zodat een kind steeds zelfstandiger wordt. Wij helpen de kinderen waar het nodig is maar laten ze ook veel zelf proberen zoals bijvoorbeeld zelf de stukjes fruit in de mond te stoppen als een kind geen gepureerd fruit meer hoeft te eten.

We stimuleren de zelfredzaamheid door kinderen eerst zoveel mogelijk zelf te laten proberen. Dat geldt voor het aan- en uittrekken van jassen, open en dichtmaken van knopen en ritsen, plassen en handen wassen, schoenen aan- en uittrekken, zelf op de bank klimmen en er weer vanaf komen, helpen tafeldekken, opruimen, uitdelen, wachten op elkaar (voor we gaan eten of naar buiten gaan) en dergelijke.

Voor de ontwikkeling van een gezond gebit en een goede spraak- en taalontwikkeling, is het belangrijk dat jonge kinderen zo vroeg mogelijk stoppen met het drinken uit een zuigfles en/of een tuitbeker. De meeste kinderen kunnen al vanaf negen maanden uit een gewone beker leren drinken. Om te oefenen doen de pedagogisch medewerkers eerst een dikkere vloeistof in de beker (zonder tuit) als yoghurt of dunne pap.

Op deze manier leren kinderen op een verantwoorde manier en in hun eigen tempo te drinken uit een gewone beker.

Tussen de twee en vier jaar worden de meeste kinderen overdag zindelijk. Eerst ontdekt een kind bij zichzelf dat hij aan het plassen of aan het ontlasten is en daarna leert een kind te voelen wanneer hij moet. Wanneer de pedagogisch medewerkers denken dat een kind er aan toe is om zindelijk te worden, wordt dit altijd met de ouders besproken en wordt in gezamenlijkheid een plan van aanpak besproken. Het kan ook zijn dat ouders het verzoek doen te starten met zindelijkheid. Wij voldoen aan dit verzoek, maar een voorwaarde is wel dat het kind goed zelfstandig kan zitten. We overhaasten kinderen niet als het gaat om zindelijk worden. We kijken naar de kinderen: hebben ze een droge luier na het slapen? Vinden ze het zitten op een potje of de wc interessant? Als dit het geval is dan dagen we de kinderen op een speelse en positieve manier uit om op het potje of de wc te gaan zitten. Tijdens de verschoonmomenten, zien de kinderen elkaar op de wc of op het potje zitten. Ook hier geldt: zien plassen doet plassen! De pedagogisch medewerkers werken met stickerkaarten en plasdiploma's om kinderen te stimuleren zindelijk te worden.

Ad 4. Ik voel, denk en ontdek!

Wij leren de kinderen hun wereld te snappen en te verruimen door ze nieuwe dingen te laten ontdekken. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en wij stimuleren hen graag. Emoties zoals boos of verdrietig zijn worden benoemd en uitgelegd maar ook vaardigheden als verbanden zoeken tussen gebeurtenissen (als ik dit doe, dan gebeurt dat) helpen een kind bij het logisch leren denken. We prikkelen de kinderen door spelenderwijs te oefenen met ordenen, tellen en meten van materialen. We stimuleren altijd het doorzettingsvermogen van het kind en leren het vast te houden aan een plan.

Ad 5. Ik kan het zelf zeggen!

Zelfs het allerjongste kind probeert met geluidjes, oogcontact en gebaren zichzelf verstaanbaar te maken. Rond de eerste verjaardag komt daar de taal bij. In het dagprogramma is veel ruimte voor oefenen met woorden. Wij lezen elke dag voor en in de kringspelletjes nodigen wij kinderen uit om woorden te gebruiken. Ook zingen wij veel met de kinderen, zodat een kind nieuwe woorden gaat herkennen en ze later ook kan uitspreken. We gebruiken plaatjes en foto's om de communicatie te ondersteunen.

Ad 6. Ik ben lief en goed!

Jonge kinderen willen er graag bij horen en verlangen naar goedkeuring. Ze staan open voor het leren van normen en waarden, voor regels en gezamenlijke rituelen. Op ons kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal leren ze rekening te houden met andere kinderen en de pedagogisch medewerker te gehoorzamen. Het gaat hierbij om hele praktische zaken als handen wassen, maar ook om kinderen voor zichzelf op laten komen of het goedmaken na een ruzie. De pedagogisch medewerkers attenderen de kinderen op omgangsvormen zoals elkaar met de naam aanspreken, dank je wel en alsjeblieft zeggen, op je beurt wachten, hand voor je mond als je niest. Ze beschrijven de omgangsvormen in specifieke situaties, bijvoorbeeld het gedrag tijdens maaltijden (niet je bord aflikken) en hygiëne (handen wassen als je naar het toilet geweest bent). We vinden het belangrijk dat een kind leert om respect te hebben voor zichzelf (herkennen van eigen behoeftes en emoties), voor

anderen (niet pesten, open houding naar anderen hebben) en voor de natuur (geen planten kapot maken, papiertjes in de prullenbak gooien). Loopt het niet zoals gewenst, dan keuren de medewerkers het gedrag af, niet het kind.

Ad 7. Ik kan het laten zien!

Kinderen leren door op verschillende manieren vorm te geven aan hetgeen zij geleerd hebben, denken, voelen en zien. Wij stimuleren kinderen hun ervaringen aan anderen te laten zien of met hen te delen.

Dit kan bijvoorbeeld door te tekenen, schilderen, bouwen, bewegen of muziek maken. Voor de denkontwikkeling van jonge kinderen is het belangrijk dat zij dit op een creatieve manier vastleggen, uitbeelden en hierover met anderen communiceren.

Daarnaast werken wij met een ontwikkelingsklapper die op de groep aanwezig is.

Voor- en vroegschoolse educatie

Binnen de peuterspeelzalen is er grote aandacht voor het stimuleren van de ontwikkeling van peuters ter voorbereiding op het basisonderwijs. Vier van onze VVE peuterspeelzalen werken met een speciaal programma dat Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) wordt genoemd. Met dit programma stimuleren we de kinderen in hun ontwikkeling, om de kans op een goede schoolloopbaan te vergroten.

Wij hebben gekozen voor de methode::

Uk & Puk: Het breed stimulerend programma richt zich op de ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, motoriek – zintuiglijke en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Wat centraal staat bij het VVE programma is:

- Zorgen voor een brede ontwikkelingsstimulering
- Uitdaging voor elke peuter
- Hoge mate van interactie
- Sterke ouderbetrokkenheid

Door middel van 6 weken durende thema's, wordt de ontwikkeling op speelse wijze gestimuleerd. We starten de 6 weken altijd met een kennismakingactiviteit uit het thema en gedurende de periode gaan we steeds dieper in op de onderwerpen die wij behandelen. Spelenderwijs brengen wij kinderen nieuwe vaardigheden bij.

Wij werken met de dagritme kaarten van Uk & puk. Op deze kaarten is te zien waar en wanneer wij wat gaan doen, zoals eten en drinken of knutselen. Het inzetten van dagritme kaarten biedt kinderen structuur. De dagritme kaarten hangen op de plek waar de centrale kring plaats vindt. Via de handpop Puk worden de kinderen bij een activiteit betrokken. Puk is het speelkameraadje van de kinderen en maakt dezelfde dingen mee als de peuters en creëert daarmee veilige, herkenbare situaties. De activiteiten zijn verdeeld over tien thema's die passen bij de belevingswereld en de ervaringen van peuters. Deze indeling zorgt ervoor dat het taalaanbod aansluit bij de kennis en vaardigheden van de kinderen waardoor zij de Nederlandse taal beter leren begrijpen en gebruiken. De groepsruimte wordt altijd ingericht met spullen die bij het thema passen en er is structureel een verteltafel aanwezig. Op de verteltafel ligt het voorleesboek dat aan de kinderen wordt voorgelezen. Het voorleesboek past bij het thema. Het boek kan door de kinderen nagespeeld worden met materialen uit het boek die op de verteltafel liggen.

Betrokkenheid ouders

Ouders worden bij elk thema schriftelijk geïnformeerd doormiddel van een thema-nieuwsbrief. In deze brief wordt het doel van het thema uitgelegd, worden (lees)activiteiten en liedjes voor thuis beschreven. De wijze waarop de ouders worden betrokken bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen is beschreven in het document [Betrokkenheid Ouders VVE peuteropvang](#) (op te vragen bij de Operationeel manager van de locatie).

Op de VVE peuterspeelzalen vindt tweemaal per jaar een geregistreerde kind observatieplaats. Deze kind observatie wordt gemaakt door de mentor van het kind wordt en twee maal per jaar met de ouders gedeeld en besproken. Om te mogen en kunnen werken met een VVE programma hebben de medewerkers extra scholing gehad en krijgen zij continu bijscholing.

Samenwerking met de basisschool

VVE peuteropvang locaties werken nauw samen met de basisscholen. Er zijn regelmatig overlegmomenten tussen de peuteropvang en de school. De medewerkers van de peuterspeelzaal overleggen met de leerkrachten van de onderbouw wanneer een peuter overstapt naar de basisschool. Deze overdracht vindt plaats aan de hand van een overdrachtsformulier. Er is sprake van een koude (schriftelijk) of een warme overdracht (mondelinge toelichting). De operationeel manager overlegt minimaal twee maal per jaar met de directie, maar ook met de internbegeleiders en/of bouwcoördinatoren van de basisschool. Tijdens deze overleggen kijken we welke thema's en activiteiten we samen kunnen doen en vindt er inhoudelijk overleg en overdracht plaats. Onze peuters brengen ook bezoeken aan de basisscholen om alvast te wennen. Deze bezoeken kunnen variëren van even kijken bij de kleuters tot echte meespeelmomenten.

Hoofdstuk 4

Activiteiten en spelmateriaal

Spelen is voor kinderen het allerbelangrijkste. Spelen is niet alleen leuk maar ook ontzettend leerzaam. Alle vaardigheden die wij in de voorgaande hoofdstukken hebben beschreven, kun je bij kinderen ontwikkelen door een kind te laten spelen. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat het activiteiten aanbod aansluit op de persoonlijke vaardigheden en interesses van een kind. Zij bekijken per kind, leeftijdsgroep of ontwikkelingsfase welke activiteiten de beste en meeste kansen bieden voor het ontwikkelen van hun talenten.

De materialen waarmee wij kinderen laten spelen zijn veilig en bestand tegen veelvuldig gebruik. Ze versterken het zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde van een kind. Kinderen kunnen zelfstandig spelen met de materialen, vaak kunnen ze er zelf iets van of mee maken. Het gaat ons boven alles om het beleven van de activiteit, niet om het resultaat! Daarom bieden wij kleurplaten bijvoorbeeld heel bewust met mate aan.

De schijf van vijf

Kinderen kunnen zich niet de hele dag zelf vermaken met alleen vrij spel. Kinderen hebben inspiratie en structuur nodig. Wij zorgen er voor dat kinderen activiteiten aangeboden krijgen uit de 'schijf van vijf' van M. de Valck⁵:

1. Creatieve activiteiten: lekker om te doen, zonder dat het einddoel vastligt;
2. Constructieve activiteiten: meer planmatig toewerken naar een einddoel;
3. Cognitieve activiteiten: het verstand staat voorop;
4. Sociale activiteiten: voor en met elkaar;
5. Motorische activiteiten: bewegend actief zijn.

Dit kunnen kleine en grote activiteiten zijn, rustig en druk, gepland en spontaan! De kinderen worden ook gestimuleerd om aan gezamenlijke, gerichte en georganiseerde activiteiten deel te nemen. De pedagogisch medewerker zorgt tijdens de activiteit voor optimale betrokkenheid van de kinderen door enthousiast te zijn en duidelijke uitleg van spelregels en verwachtingen te geven. Activiteiten worden herkenbaar gemaakt door ze te koppelen aan een gebeurtenis, thema of jaargetijde. Voor een kind dat weinig eigen structuur kent of weinig concentratievermogen heeft, wordt de activiteit aangepast zodat het kind toch houvast vindt.

De pedagogisch medewerker speelt een sleutelrol als het gaat om een kind bekend maken met het spel materiaal op de groep. Doordat het kind de materialen kent en weet hoe ze te gebruiken, krijgen de ruimte en de groep herkenningspunten. Het vertrouwen in de omgeving groeit en het kind voelt zich veilig. De pedagogisch medewerkers geven steun en begeleiding bij het omgaan van de materialen. Ze leggen uit, stimuleren en ondersteunen de kinderen. Ze weten waar elk kind goed in is en wat hij leuk vindt.

---

⁵ Valck de, M. (2005) Eerste hulp bij het leuk houden van spelen.

Daarnaast dagen we kinderen uit eens andere, nieuwe activiteiten te ondernemen, om tot grensverkenning van het eigen kunnen te komen. Hierdoor kan een kind een gevoel van trots en tevredenheid ervaren. Doordat de kinderen het spelmateriaal zelfstandig en naar eigen inzicht mogen gebruiken, zullen ze ook fouten maken. Ze krijgen ook de ruimte om fouten te maken, want van je fouten kun je leren!

We laten kinderen ook zoveel mogelijk samen spelen. Door regelmatig gezamenlijke activiteiten te doen leren kinderen elkaar beter kennen. Ook leren ze samenwerken en een team te vormen. De betrokkenheid bij elkaar wordt door gezamenlijke activiteiten vergroot. Op die manier wordt hun sociale netwerk groter en raken ze vertrouwd met de kinderen uit hun groep. We vinden het belangrijk dat kinderen gezamenlijk plezier en pret beleven. Door het doen van een gezamenlijke activiteit kunnen kinderen bovendien hun sociale vaardigheden oefenen en competenties ontwikkelen. Een spel of activiteit maakt contact tussen kinderen ongedwongen en spontaan. Sociale competenties zoals kunnen samenwerken, omgaan met conflicten en opkomen voor jezelf, zijn heel belangrijk voor de ontwikkeling van een kind.

Bij sommige locaties waar meerdere stamgroepen zijn, hanteren we een opendeurenbeleid. Dat houdt in dat we op bepaalde momenten van de dag activiteiten voor kinderen van dezelfde leeftijd uit meerdere groepen organiseren waarbij de kinderen de vaste ruimte verlaten. Op deze manier kunnen we zoveel mogelijk inspelen op de behoefte van ieder kind. Door het opendeurenbeleid kennen de kinderen en de pedagogisch medewerkers van de diverse stamgroepen elkaar ook goed. Na de opendeurenactiviteiten keren de kinderen weer terug naar hun eigen stamgroep(ruimte).

Spel is een doeltreffend en leuk middel om aan deze competenties te werken met kinderen. Zo zijn er activiteiten die de betrokkenheid van de kinderen bij elkaar vergroten, of die zorgen dat de kinderen samen ergens naar toe werken. We bieden ook activiteiten aan die ervoor zorgen dat de groepssamenstelling wisselt, waardoor het kind leert met verschillende kinderen om te gaan.

Spelmateriaal draagt bij aan het sociaal ervaren en leren van een kind. Samen spelen, samen delen bijvoorbeeld of op je beurt wachten. Spelmateriaal heeft ook een bindende factor. Kinderen die weinig aansluiting hebben, worden gestimuleerd samen een spelletje te doen. Ook kan de pedagogisch medewerker de oudere kinderen stimuleren om de jongere kinderen een spel aan te leren. We houden ook rekening met kinderen die in mindere mate in staat zijn om sociale competenties in te zetten tijdens het spelen. Deze kinderen worden extra begeleid of de regels van het spel worden hierop aangepast.

We bieden een gevarieerd aanbod van activiteiten op het gebied van beweging, zang, dans, koken, cognitie, taal en motoriek. We hebben een activiteitencoördinator in dienst die zowel in een signalerende als adviserende rol de pedagogisch medewerkers ondersteunt in het kiezen en aanbieden van activiteiten.

Het kijken naar een programma op televisie kan een thematische activiteit zijn. We kijken altijd naar zorgvuldig uitgekozen programma's die leerzaam zijn of betrekking hebben op een thema dat op dat moment gekozen is. We kijken niet langer dan 30 minuten naar een programma. De pedagogisch medewerker kijkt altijd mee en reageert op de beelden en de kinderen.

Hoofdstuk 5

De binnen- en buitenruimte

Zowel de binnen- als buitenruimtes voldoen aan de hoge veiligheid en kwaliteitseisen die de wet stelt:

- Per kind is minimaal 3,5 vierkante meter bruto oppervlak aan binnenruimte beschikbaar.
- Er is een aparte slaapruijnte voor baby's van nul tot anderhalf jaar.
- Er is een aangrenzende, toegankelijke en veilige op de leeftijd afgestemde buitenspeelruimte beschikbaar met een bruto oppervlak van minimaal drie vierkante meter per kind.
- Alle ruimtes voldoen aan de normen van hygiëne en veiligheid.

De binnenruimte

Wij vinden het belangrijk dat de groepsruimte een gevoel van warmte en huiselijkheid geeft. De pedagogisch medewerkers zijn altijd in zicht zodat kinderen (oog)contact kunnen maken. Om de kinderen zich er thuis te laten voelen, heeft elke groep een plekje met foto's van thuis.

Een goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen en ontdekken. Onze speelruimtes zijn sfeervol en harmonieus ingericht. Bij de aankleding van de ruimten houden we er rekening mee dat jonge kinderen snel overprikkeld raken als er veel tegelijk te zien en te horen is. De meubels en het speelgoed staan op een voor de kinderen herkenbare en vaste plek. De materialen zijn afgestemd op de leeftijd van het kinderen. Er zijn plekken om ongestoord alleen te kunnen spelen, plekken om in kleine groepjes te spelen en er is ruimte voor de hele groep. De ruimte is zo ingericht dat de kinderen er samen kunnen eten en drinken. Er zijn duidelijke plekken (hoeken) voor verschillende speel- en leeractiviteiten en de kinderen kunnen zelf het spelmateriaal pakken. Ook zijn er opbergruimtes voor het materiaal waar de kinderen niet zelf bij mogen, zoals kraaltjes en scharen.

Wij vinden het belangrijk dat het spel- en speelmateriaal aansluit bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen, de fantasie prikkelt en zich leent voor verschillende soorten gebruik.

Babygroepen

Het is prettig voor de baby's als zij zich op een lage plek bevinden (op de grond) die rustig is en tegelijkertijd aanleiding geeft tot sociaal contact. Door kinderen bewegingsvrijheid te bieden, hebben we respect voor hun autonomie. De baby kan naar andere kinderen kijken en op hen reageren, en de baby kan de pm'er (een groot deel van de tijd) zien én horen.

We houden bij de inrichting, plaatsing van de meubels rekening met de looproutes op de groep. Een tafel kan in de looproute staan, maar een speelplek niet. Door lage, open kasten als afscheiding te gebruiken kan het kind spelen zonder dat er door de speelruimte gelopen wordt. Toch houden de kinderen overzicht op de groep.

Meerdere rustige speelplekken op de groep hebben de voorkeur boven één centrale speelplek. Het kind wordt uitgedaagd om speelmateriaal te pakken én heeft het kind zelf de keus waar het mee wil spelen. Kleden bakenen de speelruimte nog eens extra af. Oudere baby's kunnen zich optrekken aan kasten en staand spelen aan het oppervlak spelen én om zich heen kijken. Naast mogelijkheden om te spelen, zij er ook mogelijkheden om even terug te trekken en rust op te zoeken, bijvoorbeeld onder de hoge box. We maken daar een knus hoekje, zodat kinderen zich kunnen terugtrekken. Denk aan kussens en een mandje met boekjes of knuffels. Op de grond bevinden zich verschillende materialen die uitnodigen tot zitten, rollen, kruipen en optrekken. We creëren voldoende vrije ruimte om te lopen/ kruipen.

Verticale- en peutergroep

Dreumessen willen heel graag bewegen en hebben behoefte aan plekjes waar ze doorheen, onderdoor en achterlangs kunnen kruipen. Ze beleven veel plezier aan het samenzijn met andere kinderen en hebben ruimte nodig om achter elkaar aan te rennen. Hoeken met een beperkte hoeveelheid interessante materialen, zoals de huishoek, lokt uit tot spel.

Peuters hebben plekken nodig waar ze rustig kunnen puzzelen of boekjes kijken, maar ook plekken waar ze de wereld kunnen naspelen zoals een huishoek. Ze hebben ook ruimte nodig voor creatieve activiteiten. Zij kiezen bewust hun eigen activiteiten. Ze hebben behoefte aan beschutting en bescherming, maar ook aan speelzones om te kunnen experimenteren.

Op verticale groepen waar ook baby's worden opgevangen (0-4 jaar), is altijd veilige en rustige speelruimte gecreëerd voor de jongste baby's. Deze ruimte is ingericht volgens de visie op babyopvang van SKOP.

Gezamenlijke ruimte

Wij werken locatiegericht in plaats van groepsgericht. We maken waar mogelijk gebruik van de hal en de buurgroepen. Wij vinden het belangrijk dat een kind zijn omgeving kan ontdekken en daarom verbinden we alle ruimtes binnen een locatie. Kinderen kunnen daardoor meer beleven dan wanneer ze alleen in de ruimte van de eigen groep zouden blijven

De buitenruimte

Onze buitenruimtes zijn veilig en overzichtelijk ingericht en bieden de nodige uitdaging aan kinderen van verschillende leeftijden. Een baby heeft uiteraard een andere behoefte dan een peuter van drie jaar. De buitenruimte biedt mogelijkheden voor zowel individueel spelen als samen spelen. In de meeste gevallen grenst de buitenruimte aan de binnenruimte of is van daaruit (binnen de omheiningen) toegankelijk. We hebben een diversiteit aan spel- en speelmaterialen, behorende bij verschillende leeftijden en voorzien van een veiligheidskeurmerk.

Baby's genieten van de wind langs hun wangen, de beweging, het ritselen van blaadjes. De warme zonnestralen, maar ook de koelte, schaduw, geuren van bijvoorbeeld gemaaid gras en het gevoel van regenspetters zijn een hele ervaring.

De grotere kinderen kunnen buiten een frisse neus halen, rennen, fietsen, klimmen of in de zandbak spelen. Een kind moet zich buiten kunnen uitleven en al spelende verkennen, uittesten en leren. Een vrije open ruimte leert kinderen kiezen, grenzen verleggen, initiatief nemen, zich handhaven in een groep en ontdekken wat natuurlijke verschijnselen zijn en doen (zon, regen, sneeuw en wind). Ze kunnen buiten hun motorische, sociaal-emotionele, zintuiglijke en cognitieve kennis ontwikkelen.

Onze buitenruimtes voldoen aan de wettelijk gestelde eisen en verplichtingen met oog op de veiligheid, gezondheid, hygiëne en het milieu. Wij zorgen er bijvoorbeeld voor dat er geen giftige planten of bessen te vinden zijn. Ook schermen we de (kleine) kinderen af van de zon en wind. De kinderen zijn altijd in het zicht van de pedagogisch medewerker die zorg draagt voor de veiligheid van de kinderen, zonder ze overdreven voor elk 'gevaar' te behoeden.

Wij vinden buitenspelen een belangrijke activiteit gedurende alle seizoenen van het jaar. Van buiten spelen kan een kind vies worden, maar dit weegt naar ons idee niet op tegen de vele voordelen zoals:

- Buiten spelen betekent bewegen: hinkelen, klauteren, voetballen, fietsen. Daardoor ontwikkelt een kind zich lichamelijk vlotter, werken zijn hersendelen vlot samen en zal het kind ook beter lezen en schrijven.
- Buiten spelen leert je ruimte, diepte, afstand en snelheid beter in te schatten.
- Kinderen raken buiten hun energie kwijt. Een kind mag roepen, rennen en springen tot het niet meer kan. Sommigen prijzen buiten spelen daarom ook aan als een middel tegen zwaarlijvigheid.
- Door buiten te spelen leren kinderen hoe de wereld rondom hen in elkaar zit. Groeien wortelen echt onder de grond?
- Buitenlucht zorgt ervoor dat een kind beter slaapt.
- Kinderen ontdekken buiten bovendien makkelijker de mogelijkheden van hun eigen lichaam. Dat geeft zelfvertrouwen en motiveert en stimuleert een kind om weer nieuwe dingen te ontdekken. Als een kind zich zeker van zichzelf voelt zal hij ook makkelijker met andere kinderen spelen.

De pedagogisch medewerkers hebben buiten een actieve rol. Zij nodigen kinderen uit tot spel, stimuleren interacties tussen kinderen, letten goed op de veiligheid of observeren de kinderen.

Wij verplichten kinderen overigens niet om naar buiten te gaan als een kind dit echt niet wil en ondanks dat de pedagogisch medewerker het kind op speelse wijze heeft gemotiveerd.

Hoofdstuk 6

Observeren

Observeren behoort tot het hart van het werken met jonge kinderen. Door kinderen te observeren kijken onze pedagogisch medewerkers of hetgeen ze aanbieden werkt, waar de belangstelling van kinderen ligt, waar individuele kinderen behoefte aan hebben. Door te observeren kunnen we aansluiten bij de kinderen en de activiteiten plannen.

Wij maken gebruik van het kindvolgsysteem Doen, Praten en Bewegen, een compleet kindvolgsysteem voor 0-4-jarigen in de kinderopvang. Hiermee volgen en stimuleren de pedagogisch medewerkers op een goede en overzichtelijke manier de ontwikkeling van jonge kinderen op het gebied van motoriek, spraak/taal en sociale competentie.

Het doel van dit kindvolgsysteem is dat:

- het gedrag van kinderen kan worden vastgesteld;
- de pedagogisch medewerker goed kan inspelen op de behoeften van kinderen;
- vroegtijdig stagnatie of problemen in de ontwikkeling wordt voorkomen of beperkt.

Mentorschap

Wij werken met mentorschap. Ieder kind heeft een eigen mentor, het aanspreekpunt voor de ouders. Voor algemene informatie kunnen ouders natuurlijk ook bij de andere medewerkers terecht. De ouder wordt tijdens het plaatsingsgesprek geïnformeerd wie de mentor van het kind is, de mentor voert het plaatsingsgesprek met de ouders en begeleidt het kind in de eerste weken op het kinderdagverblijf. Tijdens het plaatsingsgesprek wordt het kennismakingsformulier ondertekend door de mentor van het kind en de ouder. Het is altijd mogelijk om een afspraak te maken met de mentor, bijvoorbeeld wanneer ouders zich zorgen maken over de ontwikkeling van hun kind.

De mentor heeft de volgende taken:

- De mentor is verantwoordelijk voor de observaties van haar mentor-kinderen en houdt zelf de leeftijd van de kinderen bij wanneer de observatiedeellijsten ingevuld moeten worden
- Om de vijf maanden vult de mentor voor elk mentorkind de drie observatiedeellijsten in van *zo doe ik*, *zo praat ik* en *zo beweeg ik* (bijvoorbeeld bij de leeftijd van 5 maanden, 10 maanden, 15 maanden et cetera)

Met behulp van observatielijsten volgen de pedagogisch medewerkers gedurende de gehele verblijfsperiode op een kinderdagverblijf of een peuteropvang elke vijf maanden de ontwikkeling van kinderen op de voet. De vragen gaan over concreet te observeren gedragingen of vaardigheden: de observatielijsten geven een objectief beeld. Met de handelingssuggesties uit de handleiding stimuleren zij de ontwikkeling van de kinderen. Dit gaat natuurlijk altijd in nauw overleg met de ouder(s). De observaties worden in ieder geval één keer per jaar met de ouders besproken.

We gebruiken de informatie ook, uiteraard na toestemming van de ouders, voor de informatieoverdracht naar het basisonderwijs en de buitenschoolse opvang zodat er sprake is van een doorgaande lijn, een zogenaamde ononderbroken ontwikkelingsgang van kinderen door het onderwijs. Het voordeel hiervan is dat het onderwijs een vroegtijdig signaal krijgt over een stagnerende ontwikkeling of juist een ontwikkelingsvoorsprong.

Soms geven observaties aanleiding tot extra maatregelen, bijvoorbeeld wanneer we zien dat een kind sterk achterblijft in zijn of haar ontwikkeling. We hebben protocollen voor situaties die extra zorg en opmerkzaamheid vereisen. In deze protocollen staat beschreven welke stappen er gezet moeten worden. Uiteraard is dit altijd in overleg met de ouders.

Ook hebben wij een pedagogisch coach in dienst die is gespecialiseerd in de ontwikkeling van kinderen 0-4 jaar. Indien nodig observeert zij kinderen op de locatie en ondersteunt de pedagogisch medewerkers in de aanpak die gekozen moet worden. Indien een ontwikkelingsvraagstuk onze expertise te boven gaat, schakelen wij de hulp in van externe ketenpartners. Aan de hand van een plan van aanpak en het overleg met de ouders kan besloten worden om de ouders en het kind door te verwijzen naar passende instanties zoals :

CJG (centrum jeugd en gezin)
VTO (vroegtijdige onderkenning)

GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst)
Huisarts

Hoofdstuk 7

Samenwerken met ouders

Wij hechten heel veel waarde aan gesprekken met ouders. In de oudergesprekken komen namelijk de overeenkomsten en verschillen tussen het gedrag thuis en het gedrag bij het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal aan de orde. Hierdoor krijgen wij een breder beeld van het kind en kunnen pedagogisch medewerkers hun handelen nog beter afstemmen op het kind.

De pedagogisch medewerkers besteden aandacht aan een goede en regelmatige informatie-uitwisseling met de ouders. Dit start bij de eerste kennismaking tijdens de rondleiding, gevolgd door de intake en het wennen. Ook tijdens de dagelijks haal- en brengcontacten en de oudergesprekken blijft een goede communicatie van groot belang. Het gaat daarbij vaak ook om heel praktische zaken. Bij een baby is het bijvoorbeeld heel belangrijk te weten wat zijn ritme is in slapen en voeding, zodat de pedagogisch medewerkers het ritme van thuis goed kunnen overnemen. Ook is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker ervan op de hoogte is als er bijzonderheden in de omgeving van het kind zijn die van invloed kunnen zijn op het kind als het bij het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal is. Ook spelgewoontes of manieren van troosten zijn voorbeelden van zaken die goed zijn om te weten, zodat de pedagogisch medewerker hier rekening mee kan houden.

Naast bijzonderheden of opvallende zaken, is het voor de ouders ook belangrijk en leuk om te weten wat het kind heeft meegemaakt bij het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal, met wie het gespeeld heeft, wat er gedaan is, of het kind het naar de zin heeft gehad. Daarom vragen wij de ouders om de tijd te nemen voor de dagelijkse overdracht bij het kinderdagverblijf en de peuterspeelzaal.

We maken ook afspraken over uitgebreidere oudergesprekken, op structurele basis en tussendoor, in het geval dit door de ouders of het kinderdagverblijf en peuterspeelzaal nodig wordt gevonden of op prijs wordt gesteld.

Elke locatie heeft een eigen oudercommissie die bestaat uit een aantal ouders van de betreffende locatie. Zij behartigen de belangen van alle ouders van de kinderen van die opvanglocatie.

De oudercommissie bewaakt en verbetert de kwaliteit van de opvang door gevraagd en ongevraagd advies te geven aan de directie van SKOP. De oudercommissie laat SKOP en de andere ouders weten wat zij doen.

De oudercommissie bestaat uit een zo gelijk mogelijk verdeling van de verschillende groepen op de locatie. Omdat de oudercommissie onafhankelijk is, mogen medewerkers van de kinderopvang er geen plaats in nemen. Het aantal ouders in de oudercommissie is vastgelegd in het Reglement oudercommissie waarin ook het adviesrecht van de oudercommissie is geregeld aangaande:

- de kwaliteit van de opvang (m.b.t. de kwaliteit van het personeel, de groepsbezetting en het pedagogisch beleid);
- het algemeen beleid op het gebied van voeding en opvoeding (van algemene aard);
- het algemeen beleid veiligheid en gezondheid en openingstijden;
- het beleid m.b.t. spel- en ontwikkelingsactiviteiten voor de kinderen;
- vaststelling, of wijzigingen van regelingen inzake de behandeling van klachten;
- wijzigingen van de bijdrage van kinderopvang.

Hoofdstuk 8

Kwaliteit op orde

Aanbieders en afnemers van kinderopvang hebben samen landelijke kwaliteitseisen opgesteld voor de kinderopvang in Nederland. De Brancheorganisatie Kinderopvang en BOinK (Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang) hebben die eisen vastgelegd in een convenant. Kinderopvang Purmerend voldoet aan dit convenant, dat eisen stelt aan de volgende zaken:

1. Het pedagogisch beleidsplan
2. Kwaliteit personeel
3. Inzet van medewerkers
4. Wenbeleid
5. Afnemen extra dagen
6. Veiligheid en gezondheid, inclusief meldcode kindermishandeling
7. Huisvesting
8. Medezeggenschap ouders

Ons pedagogisch beleid (punt 1) inclusief opendeurenbeleid is in hoofdstuk 1-3 aan de orde gekomen. De huisvesting (punt 7) is behandeld in hoofdstuk 4 en de medezeggenschap van ouders (punt 8) in hoofdstuk 6. Wij beschrijven nu welk beleid wij hanteren voor de overige punten. Ook wordt omschreven hoe we de opvang in groepen organiseren, dit combineren we met punt 3, de inzet van medewerkers.

Kwaliteit personeel

Wij werken met professionele, gediplomeerde pedagogisch medewerkers op minimaal MBO-niveau, die de kinderen begeleiden in hun individuele ontwikkeling en in het samenleven in een basisgroep. Hierbij houden wij de richtlijnen van de CAO-Kinderopvang aan. Deskundigheid, motivatie en uitstraling zijn de basisfactoren van waaruit wij het team samenstellen. Al onze medewerkers worden gescreend en zijn in het bezit van een actuele Verklaring Omtrent Gedrag (niet ouder dan 2 jaar). Dit geldt ook voor alle stagiair(e)s. De voertaal binnen onze kinderopvangvoorzieningen is de Nederlandse taal, ook tussen medewerkers onderling. Het pedagogisch handelen van onze medewerkers is beschreven in de hoofdstukken 1 t/m 6.

Opvang in groepen en inzet van medewerkers

De keuze voor kinderopvang is een keuze voor opvang van het kind in groepsverband. Hieronder lichten we toe hoe dat in praktijk in zijn werk gaat.

Opvang in groepen

Ieder kind dat wordt opgevangen wordt geplaatst in een vaste groep: de stamgroep. De ouders zijn op de hoogte van het werkrooster van de pedagogisch medewerkers en worden op de hoogte gebracht als er vervanging is (bij ziekte of vakantie). We plaatsen de kinderen in drie soorten stamgroepen: babygroep, verticale groep of peutergroep. In het werkplan van de locatie staat omschreven hoe de leeftijdsindeling van de groepen van de betreffende locatie is. Als het zo uitkomt mag het kind ook deel uitmaken van twee stamgroepen.

Om zich te kunnen ontwikkelen is het een voorwaarde dat kinderen zich in de groep veilig en vertrouwd voelen. Het kind moet de kans krijgen om een band op te bouwen met de pedagogisch medewerkers en de kinderen van de stamgroep. Die gelegenheid scheppen wij door zorg te dragen voor stabiliteit en continuïteit in de groep. Dit laatste wordt bevorderd door:

- kinderen te plaatsen in vaste groepen met vaste pedagogisch medewerkers;
- een vast dagritme.

Voor zowel de baby-, de peuter, als de verticale groepen geldt dat ieder kind door de begeleiding van de pedagogisch medewerkster op zijn eigen niveau wordt aangesproken, gestimuleerd en uitgedaagd in zijn ontwikkeling.

Inzet medewerkers

Het aantal kinderen in een groep is afhankelijk van de leeftijdsverdeling van de kinderen en de beschikbare ruimte op de opvanglocatie. Ieder kind heeft te maken met maximaal drie of vier vaste pedagogisch medewerkers. Daarvan is er minimaal één per dag aanwezig. Wij werken volgens de wettelijk afgesproken beroepskracht-kindratio. Per stamgroep berekenen wij met de rekentool voor de branche het aantal beroepskrachten die aanwezig moeten zijn (www.1ratio.nl)

Vaste gezichten criterium voor 0-jarigen

Alle 0-jarigen krijgen twee vaste gezichten toegewezen. Wanneer er op een groep met 3 pedagogisch medewerkers per dag wordt gewerkt, dan heeft iedere 0-jarige, niet 2, maar 3 vaste gezichten. Een van deze 2 of 3 vaste gezichten is altijd werkzaam op de groep als het kind er is. We informeren ouders tijdens de intake wie de vaste gezichten van het kind zijn.

Tijdens vakanties en ziekte wordt het vaste rooster van de pedagogisch medewerkers zodanig gewisseld dat het andere vaste gezicht aanwezig is. Als dit door privéomstandigheden van het andere vaste gezicht niet mogelijk is, dan wordt de derde pm van de groep ingezet en anders een ander vertrouwd gezicht. In dat geval voldoen we niet aan het vaste gezichten criterium, maar creëren we wel emotionele veiligheid voor het kind. Een ander vertrouwd gezicht is bijvoorbeeld een pedagogisch medewerkster van de ander babygroep of de (assistent) vestigingsmanager.

Stamgroepruimte

Een stamgroep heeft een vaste groepsruimte. Deze ruimte is een vertrouwde, veilige plek voor de kinderen. Bij de inrichting van de groep is rekening gehouden met de veiligheid van de jongsten en de mogelijkheden tot exploratie van de groten.

Samenvoegen van groepen

Indien we groepen samenvoegen, bijvoorbeeld als er structureel minder kinderen zijn of in vakanties, dan vragen we ouders hiervoor toestemming. Ook kan het voorkomen dat in bepaalde periodes de kinderen in een andere stamgroep worden opgevangen. Dit doen we alleen indien we de emotionele veiligheid van kinderen kunnen garanderen.

Incidentele extra opvang

In onze Aanvullende voorwaarden en de Praktische informatie staat beschreven welke mogelijkheden er zijn en onder welke voorwaarden ruilen van opvangdagen of het afnemen van extra dagen mogelijk is. Vanwege de kleinschaligheid van de opvang is er ook indien kinderen op een andere dag komen, nog steeds hoge mate van emotionele veiligheid gegarandeerd.

Inzet stagiaires

Daarnaast hebben we stagiaires Pedagogisch werk niveau 3/4, die boventallig (dus als extra kracht) meedraaien op de stamgroepen. De stagiaires worden begeleid conform het stage beleid van SKOP. Dit beleid geeft een beschrijving weer van de kerntaken per opleidingsniveau. De begeleidingsgesprekken vinden wekelijks of één keer per twee weken plaats. Het doel van de gesprekken is het coachen van de deelnemer tijdens zijn/haar leerproces. In de eerste fase van de periode is de stage geleid, later begeleid en tenslotte zelfstandig (laatste fase van de opleiding). Stagiaires PW3/4 mogen alleen in het laatste jaar van hun stageperiode ingezet worden als invalkracht buiten de stagetijden indien zij voldoen aan de criteria, zoals vermeld in het BPV-competentiecriterium stagiair. Dit formulier bevat een checklist met competenties om te kunnen bepalen wanneer een stagiaire, PW 3/ 4 formatief (intellig), op invalbasis, ingezet kan worden tijdens de BPV-periode.

Kennismaken en wennen

Wendagen zijn bedoeld zodat beide partijen elkaar leren kennen. De wenperiode is voor het kind (en de ouder) belangrijk om vertrouwd te raken met de nieuwe omgeving, de groepsruimte, de pedagogisch medewerkers en de groepsgenootjes. Maar ook voor een pedagogisch medewerkster is het fijn om een nieuw kindje rustig te leren kennen.

Een nieuw kind dat komt wennen

De eerste kennismaking met de ouder(s) en hun kind is ten minste twee weken voordat het kind voor het eerst op de opvang komt. Ze komen dan het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal kijken en maken kennis met de medewerkers. We praten over bijzonderheden van het kind en maken dan afspraken over de wenperiode. De duur van de gewenningsperiode is gemiddeld twee uur per dagdeel

met een maximum van twee dagdelen, een en ander in overleg met de pedagogisch medewerker. Zo went het kind geleidelijk aan zijn nieuwe omgeving. Uitgangspunt is dat er één kind per dagdeel komt wennen.

Overgang naar de verticale/peutergroep

Ouders worden tijdig geïnformeerd per wanneer hun kind overgaat naar de volgende groep. Zij worden ook geïnformeerd over wie de nieuwe mentor van het kind wordt. Wanneer kinderen overgaan naar de verticale of de peutergroep gaan zij wennen. Op de eerste wendag blijft de pm'er van de oude groep (indien mogelijk de mentor) minimaal 10 minuten bij het kind. Deze tijd wordt gebruikt om het kind te begeleiden bij het verkennen van de nieuwe groep, kinderen en de pm'ers. De mentoren evalueren na elke keer wennen: hoe is het gegaan en moet het wenschema worden aangepast. De mentor van de nieuwe groep besteedt tijdens het wennen extra aandacht aan het nieuwe kind. In de eerste weken op de nieuwe groep geven de pedagogisch medewerksters en de mentor het kind (en de ouder) extra aandacht. Zo kan een goede relatie worden opgebouwd.

Veiligheid en Gezondheid

Gezondheid & hygiëne

Wij bieden kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang. Hiervoor hebben wij het Beleid veiligheid, gezondheid & hygiëne waarin de maatregelen worden beschreven hoe wij de veiligheid en gezondheid bevorderen en bewaken.

Daarnaast hebben we aparte protocollen op het terrein van:

- calamiteiten en bedrijfshulpverlening;
- kindermishandeling;
- ongevallen en incidenten;
- ziekte en medisch handelen;
- hygiëne.

Iedere locatie heeft een beleid Veiligheid & Gezondheid, waarin staat wat we doen om de veiligheid en gezondheid van kinderen en medewerkers te garanderen. Elke opvanglocatie voert jaarlijks een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uit.

Ook hebben we een apart voedingsbeleid dat erop gericht is kinderen van jongs af aan een gezond eetpatroon aan te wennen. Voeding is meer dan eten en drinken alleen. De regelmaat in eettijden draagt bij aan het zorgen voor geborgenheid, veiligheid en betrouwbaarheid. Daarom hanteren we bij alle werksoorten een vast dagritme.

Ouders worden over deze onderwerpen geïnformeerd via de website van Kinderopvang Purmerend

Borgen van kwaliteit

Om de pedagogisch kwaliteit en de veiligheid en gezondheid van de kinderen te borgen, werken we met protocollen en werkinstructies, die per thema terug te vinden zijn op het intranet. Medewerkers kennen de protocollen en handelen daarnaar. Protocollen met pedagogische thema's zijn onder andere:

- Protocol kind met opvallend gedrag
- Protocol pesten
- Protocol uitstapjes
- Werkinstructie slapen en inbakeren
- Werkinstructie kindvolgsysteem

Jaarlijks voert de GGD Zaanstreek-Waterland onaangekondigd een inspectie uit om te toetsen of de locaties voldoen aan de wettelijke eisen. Een onderdeel van de inspectie is of het pedagogisch beleid voldoet aan alle normen. De inspectierapporten van de GGD zijn openbaar en worden op onze website gepubliceerd. Als de GGD tekortkomingen heeft geconstateerd, maakt de locatiemanager een verbeterplan.